

ISC
دارنده مجوز
۹۶۱۷۰-۱۲۸۰۲

نگرش دانشجویان علوم تربیتی پردیس شهید مقصودی همدان به واحد کارورزی

محمد جمشیدی

دانشجوی کارشناسی دانشگاه فرهنگیان همدان، پردیس شهید مقصودی

Mjam91994@gmail.com

یاسر گوهری و ثوق

آموزگار آموزش و پرورش شهرستان کبودرآهنگ

GohariVosogh68.yaser@gmail.com

دکتر احمدعلی جدیدیان

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی کنگاور

Ahjadidi53@gmail.com

چکیده:

مسئله ی این پژوهش بدین صورت است که می خواهیم نگرش دانشجویان رشته ی علوم تربیتی به واحد کارورزی را مورد مطالعه قرار دهیم. هدف این پژوهش، بررسی تاثیر واحد های کارورزی بر رشد حرفه ای و صلاحیت های علمی معلمان آینده از دیدگاه دانشجو-معلم و ورودی سال ۱۳۹۲ در رشته ی علوم تربیتی پردیس شهید مقصودی همدان می باشد. روش پژوهش حاضر از نوع پیمایشی-توصیفی می باشد. جامعه ی آماری پژوهش شامل ۱۰۸ نفر از دانشجو-معلم مقطع کارشناسی می باشد که با توجه به حجم جامعه ی آماری از جدول کرجسی-مورگان برای تعیین نمونه آماری به طور تصادفی انتخاب شده اند و از آنان از طریق پرسشنامه محقق ساخته با ۲۴ گویه ی بسته پاسخ در مقیاس لیکرت نظرسنجی به عمل آمد. با بهره گیری از نظرات ۵ نفر از اساتید روانشناسی و روان سنجی، روایی صوری و محتوایی پرسشنامه تایید شد و برای سنجش پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ محاسبه گردید که مقدار آن ۰/۹۰ بوده است. تحلیل داده ها با استفاده از آزمون مناسب آماری در سطح استنباطی انجام شد پس از بررسی و تایید نرمال بودن توزیع نمرات از طریق آزمون کالموگراف اسمیرنف؛ از آزمون های پارامتریک مناسب چون «t تک نمونه ای» استفاده شده است. یافته های پژوهش نشان داد که گذراندن واحد های کارورزی از نظر دانشجو-معلم بر کسب مهارت های حرفه ای، صلاحیت های علمی، رضایت شغلی، آشنایی با محیط کار، استفاده از تجربیات معلمان حرفه ای و با سابقه، علاقمندی دانشجویان به هنر معلمی تاثیرگذار می باشد و گذراندن این واحدها تحت عنوان کلاس های ضمن خدمت و ارائه راهنمایی از طرف معلمان براساس اهداف تعیین شده ی این واحد درسی بی تاثیر می باشد.

کلید واژه: نگرش، دانشجویان، کارورزی، علوم تربیتی

دارنده مجوز
ISC
۹۶۱۷-۱۲۸۰۲**مقدمه:**

نقش دانشگاه فرهنگیان را در نظام تعلیم و تربیت می توان نقشی بسزا، تأثیرگذار و مهم دانست؛ چرا که موفقیت و عدم موفقیت در ایجاد تحول در نظام آموزشی منوط به ایجاد توانمندی ها و قابلیت های حرفه ای لازم در معلمان است که به واقع مجریان اصلی برنامه ها در محیط واقعی هستند. صاحب نظران تعلیم و تربیت در ژاپن معتقدند؛ شایستگی هر نظام آموزشی، به اندازه شایستگی معلمان تربیت شده در آن نظام است. (سمیعی زفرقندی، ۱۳۹۰)

دانش پژوه (۱۳۸۵، به نقل از نعمتی، ۱۳۹۰) موفقیت هر نظام آموزشی را در حد تعیین کننده ای در گرو دانش و مهارت های حرفه ای معلم می داند. از این رو می توان گفت: معلم مهمترین عنصر نظام آموزشی در فرآیند یاددهی-یادگیری و معمار اصلی نظام آموزش است. از دیدگاه باقری (۱۳۸۰، به نقل از نعمتی، ۱۳۹۰) معلم آخرین حلقه در فرآیند عملی سازی نظریه های تربیتی به واسطه نظام آموزش و پرورش و دانش آموزان است و کسی است که برای راهنمایی و جهت دهی به تجارب آموزشی دانش آموزان رسماً مامور گردیده است و به قول ذبیحی خود آنها نیز حاصل آموزش و تربیت در یک نظام رسمی هستند.

درخشان (۱۳۷۲، به نقل از نعمتی، ۱۳۹۰) در رابطه با ماهیت کار معلمی و صلاحیت های لازم برای ایفای این نقش بر دو بعد دانش و مهارت-های حرفه ای سازمان یافته تاکید می نماید، وی یادآور می شود که اگر معلم را فقط در حیطه انتقال دانش خلاصه کنیم، نقش کوچکی برای او قائل شده ایم، لذا اساسی ترین وظیفه معلم را در نقش تربیتی او باید جست و جو کرد. دانش هر قدر هم زیاد باشد برای معلمی کفایت نمی کند، انتقال دانش و مسئله تربیت به مهارت های خاص خود نیاز دارد که معلم باید در طول زمان کسب کند.

یادگیری مهارت های حرفه ای از جایگاه ویژه ای برخوردار است. تا آنجا که دانش پژوه (۱۳۸۵، به نقل از نعمتی، ۱۳۹۰) معتقد است معلمی که به اندازه کافی مهارت های تدریس را تجربه نکرده باشد، معلم بدون صلاحیت خوانده می شود.

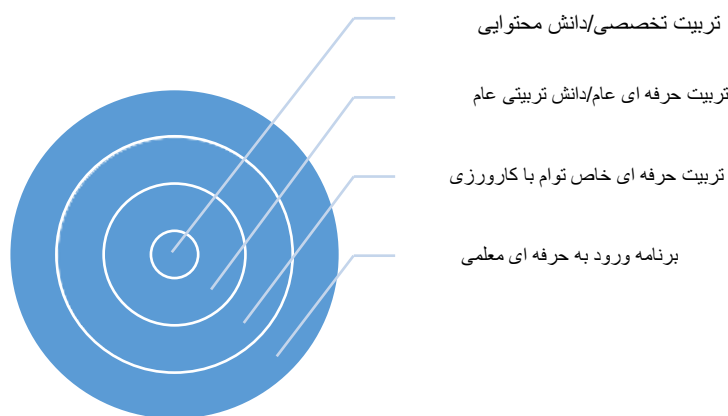
شعاری نژاد (۱۳۸۱، به نقل از نعمتی، ۱۳۹۰) نیز معتقد است که معلم موفق معلمی نیست که تنها آموزش می دهد، بلکه کسی است که فرصت-های یادگیری را فراهم می سازد.

معلمی را هنر دانسته اند؛ ولی هنر برتر از آن «تربیت معلم» است. چنانچه تعلیم دهی و آموزش مهارت های تدریس در دانشگاه ها و مراکزهای تربیت معلم بر پایه ای گذاشته شود که معلمان جوان همواره درگیر عمل و تجربه شوند و یا با حرفه ای که پیشه کرده اند انس و الفت بیشتری بگیرند، به لیاقت های فردی خود پی خواهند برد و آنها را بارور خواهند ساخت. درگیری مستقیم با شیوه های کار، آنها را بدان سو خواهد کشانید که از خود مایه بگذارند و با خلاقیت هایی که بروز می دهند به کشف شیوه های برتر بپردازند.

برای دست یابی به چنین آمادگی هایی، پس از دست یابی به اصول آموزشی و کسب مفاهیم نظری لازم، کارورزی و درگیر شدن عملی با جریان آموزش از اهمیت ویژه ای برخوردار است، بر همین دلیل برنامه آموزشی دانشجو-معلمان به کارورزی و راه و روش آن تاکید دارد (روؤف، ۱۳۷۱: ۳۱)

شکل زیر بازنمایی تصویری ساده از مؤلفه ها یا اضلاع برنامه درسی تربیت معلم پیشنهادی است که اجرای آن مستلزم تقسیم کار مبتنی بر ماموریت ها و وظایف ذاتی دستگاه آموزش و پرورش و آموزش عالی کشور است .

کارورزی تدابیر است برای حصول اطمینان از جزیان آمادگی، در دوره انتقال از نظر به عمل اتخاذ شده است (مشفق آرانی، ۱۳۷۶ . به نقل از ذوالقدر نسب و آستانه، ۱۳۹۵)

کارورزی فرصتی برای توسعه فردی و حرفه ای دانشجویان از طریق تعامل با فعالیت های شغلی است. کارورزی یک اصطلاح رایج در حوزه آموزش و پرورش تجربی یا یادگیری تجربی است که ممکن است در فصل های مختلف سال اتفاق بیافتد و شامل انواع آموزش مشارکتی، مستقل، با حمایت دانشکده، با پرداخت و بدون پرداخت باشد (بوکالیا، ۲۰۱۲)

کارورزی دانشگاهی نیز نوعی یادگیری تجربی است که دانش و نظریه ی دانشگاهی با کاربرد و مهارت در محیط کار تلفیق می گردد و به نظر کولین و رهلینگ پلی میان محیط دانشگاهی و محیط شغلی است، (روهانن و همکاران ۲۰۱۳، به نقل از تلخایی و فقیری، ۱۳۹۳)

اسچوان (۱۹۸۷) کارورزی را محیطی می داند که در آن یادگیری عملی اتفاق می افتد و دانشجویان چیزی از طریق انجام دادن یاد می گیرند. در واقع، کارورزی الگوی تفکر در کنش است که کارورز متفکر در آن تربیت می شود. (سالرنی، ۲۰۱۳، به نقل از ذوالقدر نسب و آستانه، ۱۳۹۵)

دارنده مجوز
ISC ۹۶۱۷-۱۲۸۰۲

دانشگاه فرهنگیان به عنوان اصلی ترین مرجع تحقق اهداف و برنامه های سند تحول نظام آموزش- پرورش در بین دانشجو-معلمان، که ماموریت بسیارخطیر تعلیم و تربیت معلمان آینده این مرز و بوم را دارد نگاهی بسیار ویژه به کارورزی به عنوان یکی از معیارهای مهم پرورش دانشجو-معلمان دارد. حال سوالی که در اینجا مطرح می شود این است که نگرش دانشجویان رشته ی علوم تربیتی پردیس شهید مقصودی همدان به واحد کارورزی چگونه می باشد؟

هدف کلی :

هدف کلی این تحقیق، بررسی تاثیر واحدهای کارورزی بر رشد حرفه ای و صلاحیت های علمی معلمان آینده از دیدگاه دانشجو-معلمان رشته علوم تربیتی پردیس شهید مقصودی همدان ورودی ۱۳۹۲ می باشد.

اهمیت و ضرورت تحقیق:

کارورزی تجربه ای دست اول و عملی است که به فرد اجازه می دهد بهترین نتیجه گیری ها را درباره معلمی انجام دهد. در کل هیچ دانشجویی برای تجربه عملی وجود ندارد؛ کارورزی ابزاری برای تبدیل تئوری به عمل و همچنین تلاشی برای ایجاد پیوندهایی بین محیط عملی و مراکزهای آموزشی است.

در ضمن کارورزی ممکن است به کارورز، مهارت هایی بیاموزد که ممکن است دارای آنها نباشد؛ مهارت هایی مانند: برقراری ارتباط، تعهد کاری، وقت شناسی، خود مدیریتی، برنامه ریزی و آشنایی با فناوری که امروز برای شاغل شدن بسیار ضروری هستند.

تحقیقات زیادی به بررسی و مقایسه برنامه های سنتی با برنامه های خلاق تدریس پرداخته و لزوم تغییر و تحول برنامه های سنتی را یادآوری کرده اند. غالب این تحقیق به نقش معلم در ایجاد جو خلاق در کلاس درس اشاره کرده و بر ضرورت ایجاد آمادگی در آموزش معلمان از طریق مراکز تربیت معلم تاکید داشته اند.

اهمیت کارورزی از روی هدف هایی که برای آن تعیین شده است برملا می شود. در کلاس های درس، معمولاً شاگردان انتظار دارند که موضوع هر درسی همراه با استدلال بیان شود تا اینکه گوش بدهند و قانع شوند؛ در غیر این صورت آنرا گزارش تلقی می کنند. چنان که معلم تمرین کافی نداشته باشد و موضوع تدریس را نتواند با برهان های منظم بیان کند، کلاس او مختل می شود و انضباط شاگردان به هم می خورد. کارآموزی این تجربه مفید را به داوطلبان معلمی می دهد که بدانند برای بسیاری از مطالب مورد آموزش بایستی قبلاً برهان اقامه کنند.

در هر حال معلم باید از روش ها و راهبردهای مؤثر برای تدریس آگاه باشد و به گونه ای اثرگذار بنابر موقعیت و دانش آموزان خاص، از این فنون بهره گیرد. به کارگیری راهبرد های تدریس باید با انعطاف پذیری همراه باشد. به طور کلی به کارگیری روش های فعال تدریس می تواند منجر به یادگیری عمیق- تر و پایدارتر شود. بدیهی است معلمان در این زمینه موفق ترند که از مهارت های حرفه ای لازم برخوردار باشند.

دارنده مجوز
ISC
۹۶۱۷۰-۱۲۸۰۲

اهمیت و ضرورت اجرای برنامه کارورزی برای کسب مهارت های حرفه ای و صلاحیت های علمی در معلمان آینده تا آن حد است که بدون گذراندن واحد های مربوط در این زمینه، نباید به دانشجو- معلمان گواهی نامه صلاحیت تدریس داده و اداره کلاس های درس و تدریس درس های گوناگون را به آنان محول کنند؛ زیرا یادگیری کامل منوط به توسعه آموخته ها در حیطه های شناختی، عاطفی و روان- حرکتی است. مطمئنا نتایج حاصل از این مطالعه می تواند اولاً برنامه ریزان آموزش را در تدوین یک برنامه آموزشی مؤثر و هدفمند یاری نماید. ثانياً اساتید و مجریان آموزش را در تدارک و تنظیم و هماهنگی دروس تئوری و عملی مددکار باشد و در نهایت با تدارک امکانات علمی آموزشی و هماهنگی جلسات توجیحی برای آشنایی معلمان راهنما با اهداف این واحد درسی برای بالا بردن کارایی آن از جمله دلایل انجام این پژوهش می باشد.

پیشینه پژوهش:

پیشینه پژوهش در خارج از کشور:

تاریخ کارورزی با تاریخ یادگیری تجربی و آموزش و پرورش تجربی و مشارکتی گره خورده است و به اوایل ۱۹۰۰ میلادی برمیگردد که در آمریکا شروع شد و شامل تجربیات آموزشی مبتنی بر کار می گردید؛ برنامه هایی مانند از مدرسه تا کار، در جستجوی کار، آکادمی مشاغل و سایر برنامه های یادگیری ضمن خدمت. در اروپا نیز کارآموزی داوطلبانه برای جوانان در اوایل قرن نوزدهم آغاز گردید و از عناصر اصلی سیستم های آموزش در اروپا گردید (مریت، ۲۰۰۸).

هال (۲۰۰۹) نیز در مطالعه خود عنوان نموده که با انجام کارآموزی ورود به میدان شغل، صنعت و یا حرفه ای خاص به یک هدف روشن تبدیل می شود. نکته ی مهمی که مطرح می کند آنست که زمان کارآموزی بسیار اهمیت دارد، نباید خیلی زود یا خیلی دیر کارآموزی ارائه گردد.

طبق اعلام دانشگاه کالیفرنیا غربی (۲۰۱۴)، افراد شرکت کننده در کارآموزی باید در طول دوره فعال باشند و به توسعه و حفظ روابط حرفه ای مناسب با دانش آموزان، والدین، اعضای هیأت علمی، مدیران، معلمان جایگزین و پرسنل پشتیبانی و برخورد محترمانه با همه بپردازند.

پیشینه پژوهش در ایران:

در ایران باستان، تلفیق علم و عمل در مرحله ی آموزش های تخصصی که پس از مراحل آموزش خانوادگی و عمومی صورت می گرفت؛ از اهمیت بیشتری برخوردار بود. محمد جواد شکوردرباره این مطلب می گوید: «آموزش و پرورش شکل پیچیده تر و جدی تری به خود می گرفت زیرا علم را با عمل توأم می ساختند. نوجوانان ده ساله پس از کارآموزی در طبقه مردان کامل پذیرفته می شدند. (شکور، ۱۳۴۷، ص ۳۶۱)

دارنده مجور ISC
۹۶۱۷۰-۱۲۸۰۲

در کشور ما قبل از تاسیس دارالفنون و حکومت های قبل از آن نشانه هایی از تعلیم رسمی دیده نمی شد و آموزش و پرورش به شیوه های امروزی آن که در قرن ۲۰ رایج گردید وجود نداشته است (مشفق آرانی، ۱۳۹۴، به نقل از آستانه و ذوالقدر نسب، ۱۳۹۵).

«اعظم ملایی نژاد و دکتر علی ذکاوتی». (به نقل از کمالی نهاد و توانا، ۱۳۹۵) پژوهشی در رابطه با بررسی تطبیقی برنامه تربیت معلم در چند کشور انگلیس، فرانسه، ژاپن و مقایسه آن با ایران انجام دادند. نتیجه های این پژوهش نشان می دهد که همه کشورها واحد هایی را با عنوان تمرین معلمی، برای حضور دانشجو-معلم در کلاس درس و مدرسه در نظر گرفته اند و آن را یکی از ضروری ترین برنامه های تربیت معلم می دانند و برنامه های خود را بر اساس آن طراحی کرده اند و درصدد افزایش طول این دوره هستند. این کشورها در نظر دارند که برای اجرای مؤثر این دوره ها میان مدرسه-ها و دانشگاه ها پیوند نزدیک تر برقرار کنند.

نتایج پژوهش مهدوی (۱۳۷۴) نشان داد آنچه آموزش نظری را پربارتر ساخته و آن را پاسخگوی نیازهای جامعه می گرداند تلفیق آن با کار عملی است. عقیده بر آنست که اصولاً تلفیق میان علم و عمل عمده ترین بخش سرمایه نیروی انسانی است.

تحقیقات خدائشناس عبدل آبادی (۱۳۹۵) نشان داد که اهمیت دادن به نقش مدارس در برنامه دانشگاه فرهنگیان و مشارکت این دانشگاه با مدارس کشور به منظور تعیین و تدوین معیارهای اساسی آموزش معلمان، تأکید بر صلاحیت های آموزشی (توانایی تدریس، مدیریت کلاس و...)، انتخاب معلمان راهنما از مجرب ترین معلمان مدارس انتخاب شده که به وظیفه خود آگاهی دارند و همپوشانی دروس نظری و عملی در این دانشگاه از اهمیت ویژه ای برخوردار است.

یافته های نعمتی (۱۳۹۰) نشان می دهد که مراکز تربیت معلم آن چنان که باید، نتوانسته اند به معلمان در کسب صلاحیت های علمی لازم کمک کنند، اما برعکس در زمینه آموزش مهارت های حرفه ای عملکرد مناسبی داشته اند و نتوانسته اند نگرش مناسب را در معلمان ایجاد کرده و آنها را در جهت رسیدن به خود-باوری یاری داده و به حرفه ی معلمی علاقه مند کنند.

یافته های آستانه و ذوالقدر نسب (۱۳۹۵) نشان می دهد که اگر ارتباط معلمان کارروزی (معلمان راهنما) با دانشجو-معلمان صمیمی و منطقی باشد می تواند به افزایش اعتماد به نفس و خودکارآمدی و کاهش اضطراب آنها که از اصلی ترین مؤلفه های رشد هویت حرفه ای معلمان است منجر می شود. نتایج این پژوهش اثبات کرد که بین کارروزی و رشد هویت حرفه ای دانشجو-معلمان رابطه ی معناداری وجود دارد.

تحقیقات عابدینی بلترک و محمدی زاد (۱۳۹۲) نشان می دهد که هیچ جانشینی برای تجربه ی عملی وجود ندارد. کارروزی ابزاری برای تبدیل تئوری به عمل و همچنین تلاش برای ایجاد پیوندهایی بین محیط عملی و مراکز آموزشی است. برای انجام کنکاش شغلی نیز کارروزی از بقیه گزینه ها مناسب تر است. واضح است که هرگز نمی توان از طریق مطالعه یا گفت و گو با افراد مطلع به اطلاعات کافی و مورد نیاز برای کنکاش شغلی دست یافت. کارروزی یک تجربه ی دست اول و عملی است که به فرد اجازه می دهد بهترین نتیجه گیری ها را درباره ارتباط

احتمالی خود و یک زمینه شغلی در طول یک ترم یا در طول فصل تابستان ، روش نسبتا سریع و کم خطری برای کسب اطلاعات درباره یک زمینه شغلی است این روش به کارورزان فرصت می دهد تا میزان علاقه ی خود را قبل از آنکه برای چندسال متعهد به انجام آن شوند بسنجند ویا اینکه بدانند برای وارد شدن به یک زمینه شغلی خوششان نمی آید.

سوالات تحقیق:

- ۱- آیا گذراندن واحدهای کارورزی بر کسب مهارت های حرفه ای معلمان تاثیر گذار است؟
- ۲- آیا واحد های تئوری ارائه شده در دانشگاه فرهنگیان بر کسب صلاحیت های علمی معلمان تاثیر گذار است؟
- ۳- آیا گذراندن واحد های کارورزی بر افزایش میزان رضایت دانشجو-معلمان از شغل معلمی تاثیر گذار است ؟
- ۴- آیا دانستن اهداف تعیین شده در کارورزی توسط معلمان راهنما بر نگرش آنان نسبت به راهنمایی کارورز تاثیر گذار است ؟
- ۵- آیا گذراندن واحدهای کارورزی بر آشنایی با محیط کار تاثیر گذار است؟
- ۶- آیا گذراندن واحدهای کارورزی بر استفاده از تجربیات معلمان راهنما تاثیر گذار است؟
- ۷- آیا گذراندن واحد های کارورزی بر افزایش میزان علاقه دانشجو-معلمان از شغل معلمی تاثیر گذار است ؟
- ۸- آیا گذاشتن درس کارورزی به صورت کلاس های ضمن خدمت بر کسب مهارت های حرفه ای معلمان تاثیر گذار است؟

روش تحقیق:

پژوهش حاضر پژوهشی توصیفی از نوع پیمایشی است در تحقیق پیمایشی هدف بررسی توزیع ویژگی های یک جامعه است در پژوهش پیمایشی پارامتر های جامعه بررسی می شوند. این پژوهش به بررسی نظرات دانشجو-معلمان ورودی ۱۳۹۲ در زمینه ی تاثیر واحد کارورزی بر رشد حرفه ای و صلاحیت- های علمی معلمان آینده می پردازد که از نوع پژوهش های پیمایشی است.

جامعه و نمونه آماری پژوهش:

نمونه آماری پژوهش شامل ۱۰۸ نفر از دانشجو-معلمان رشته علوم تربیتی پردیس شهید مقصودی همدان، ورودی ۱۳۹۲ در مقطع کارشناسی می باشد که از جامعه آماری ۱۵۰ نفره با توجه به جدول کرجسی-مورگان به طور تصادفی ساده انتخاب و از آنان نظرسنجی به عمل آمد.

ابزار جمع آوری اطلاعات:

دارنده مجوز ISC
۹۶۱۷-۱۲۸۰۲

با توجه به بررسی های مطالعاتی و نبود پرسشنامه استاندارد در زمینه پژوهش حاضر از پرسشنامه محقق ساخته با ۳۲ گویه بسته پاسخ، در مقیاس لیکرت به منظور جمع آوری اطلاعات مورد نیاز استفاده شده است. با بهره گیری از نظرات ۵ نفر از اساتید روانشناسی و روان سنجی، روایی صوری و محتوایی پرسشنامه تایید شد و برای سنجش پایایی پرسشنامه از طریق آلفای کرونباخ محاسبه شد که مقدار آن ۰/۹۰ بوده است.

روش تجزیه و تحلیل داده ها:

تجزیه و تحلیل به عنوان فرایندی از روش علمی، یکی از پایه های اساسی هر روش تحقیق است: تجزیه و تحلیل به طور کلی عبارت است از روشی که از طریق آن کل فرایند پژوهشی، از انتخاب مساله تا دسترسی به یک نتیجه هدایت می شود. چون غالب مسائلی که تعلیم و تربیت مورد پژوهش قرار می دهد، خیلی گسترده و وسیع هستند، پژوهشگر برای پاسخگویی به مساله تدوین شده و یا تصمیم گیری در مورد رد یا تأیید فرضیه ای که صورت بندی کرده است، از روشهای مختلف تجزیه و تحلیل استفاده می کند (دلاور، ۱۳۸۲).

تحلیل داده ها با استفاده از آزمون مناسب آماری در سطح استنباطی انجام شد. در تحلیل استنباطی داده ها، پس از بررسی و تایید نرمال بودن توزیع نمرات از طریق آزمون کالموگروف اسمیرنوف ($k-S$) - هر چند با توجه به اینکه نمونه بیش از ۱۰۰ نفر بوده داده ها نرمال هستند - از آزمون های آماری پارامتریک مناسب همچون « t تک نمونه ای» استفاده شده است که این آزمون جهت تعیین اینکه آیا میانگین مشاهده شده در نمونه که به صورت تصادفی از جامعه انتخاب شده است مقداری برابر با میانگین مفروض جامعه دارد یا خیر به کار می رود.

بررسی نرمال بودن داده های آزمون:

برای آگاهی از نرمال بودن داده ها از آزمون ناپارامتریک کولموگراف اسمیرنوف ($k-S$) استفاده می شود، جدول (۱-۱) نتیجه تحلیل را گزارش می کند

جدول (۱-۱) آزمون کولموگراف اسمیرونف (K-S) برای بررسی نرمال بودن داده ها

مقادیر	مقادیر آماری	خرده مقیاس ها
۰/۸۴ ۰/۴۸	مقدار (k-s) معناداری g i s	کسب مهارت حرفه ای
۰/۹۷ ۰/۳۱	مقدار (k-s) معناداری g i s	صلاحیت علمی
۰/۹۱ ۰/۳۹	مقدار (k-s) معناداری g i s	رضایت شغلی
۱/۱۹ ۰/۰۸۲	مقدار (k-s) معناداری g i s	نگرش به راهنمایی
۱/۲ ۰/۰۷۴	مقدار (k-s) معناداری g i s	آشنایی با محیط کار
۱/۱۳ ۰/۰۸	مقدار (k-s) معناداری g i s	تجربیات معلمان
۱/۲۱ ۰/۰۸۱	مقدار (k-s) معناداری g i s	علاقه به معلم
۱/۱ ۰/۰۷	مقدار (k-s) معناداری g i s	ضمن خدمت

با توجه به مقادیر (k-s) و مقدار (g i s) در مورد هر یک از آزمون ها ، توزیع داده ها نرمال است و وجود نرمال بودن داده ها مورد تأیید قرار می گیرد.

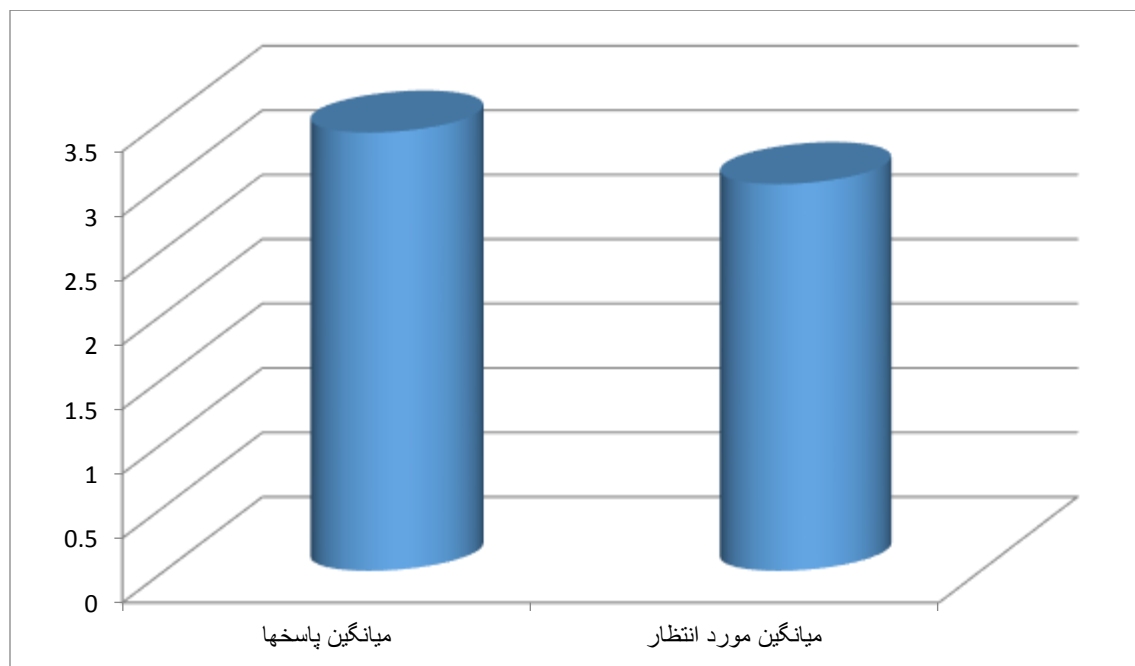

یافته های پژوهش:

سوال اول پژوهش: آیا گذراندن واحدهای کارورزی بر کسب مهارت های حرفه ای معلمان تاثیر گذار است؟

جدول شماره (۱-۲) میزان کسب مهارت های حرفه ای معلمان

sig	Df	t	میانگین مورد انتظار	میانگین پاسخها	تعداد	متغیر مورد مطالعه
۰/۰۰۰۱	۱۰۷	۷/۲۳	۳	۳/۴	۱۰۸	مهارت های حرفه ای معلمان

نمودار شماره (۱-۲) میزان کسب مهارت های حرفه ای معلمان

در زمینه کسب مهارت حرفه ای معلمان میانگین پاسخ سوالات ۳/۴ است که با میانگین پرسشنامه مورد مقایسه قرار گرفته است.

با توجه به داده های مندرج در جدول و نمودار (۱-۲)، آزمون t، درجه آزادی و سطح معنی داری به ترتیب برابر است با ۷/۲۳، ۱۰۷ و ۰/۰۰۰۱ که

نشان می دهد، تفاوت معناداری بین میانگین بدست آمده پاسخها با میانگین پرسشنامه وجود دارد، میانگین پاسخها بیشتر از میانگین

دارنده مجوز
ISC
۹۶۱۴۰-۱۲۸۰۲

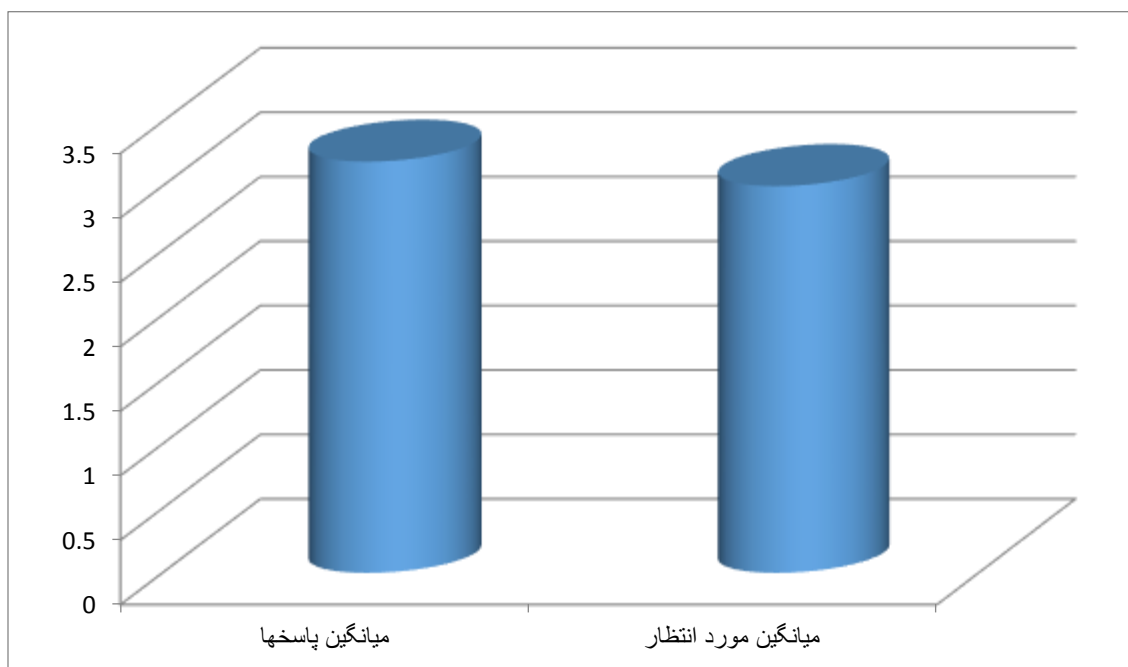

پرسشنامه است، بنابراین می توان گفت: از نظر دانشجو-معلمان مورد مطالعه گذراندن واحدهای کارورزی باعث افزایش مهارت های حرفه ای معلمان می شود.

سوال دوم پژوهش: آیا واحد های تئوری ارائه شده در دانشگاه فرهنگیان بر کسب صلاحیت های علمی معلمان تاثیر گذار است؟

جدول (۳-۱) میزان کسب صلاحیت های علمی

متغیر مورد مطالعه	تعداد	میانگین پاسخها	میانگین مورد انتظار	t	df	sig
صلاحیت علمی معلمان	۱۰۸	۳/۱۹	۳	۲/۹۲	۱۰۷	۰/۰۰۴

نمودار (۳-۱) میزان کسب صلاحیت های علمی

در زمینه کسب صلاحیت های علمی معلمان میانگین پاسخ سوالات ۳/۱۹ است که با میانگین پرسشنامه مورد مقایسه فرار گرفته است.

با توجه به داده های مندرج در جدول و نمودار (۳-۱) آزمون t، درجه آزادی و سطح معنی داری به ترتیب برابر است با ۲،۱۰۷/۲۹ و ۰/۰۰۴ که نشان می دهد، تفاوت معناداری بین میانگین بدست آمده پاسخها با میانگین پرسشنامه وجود دارد، میانگین پاسخها بیشتر از میانگین

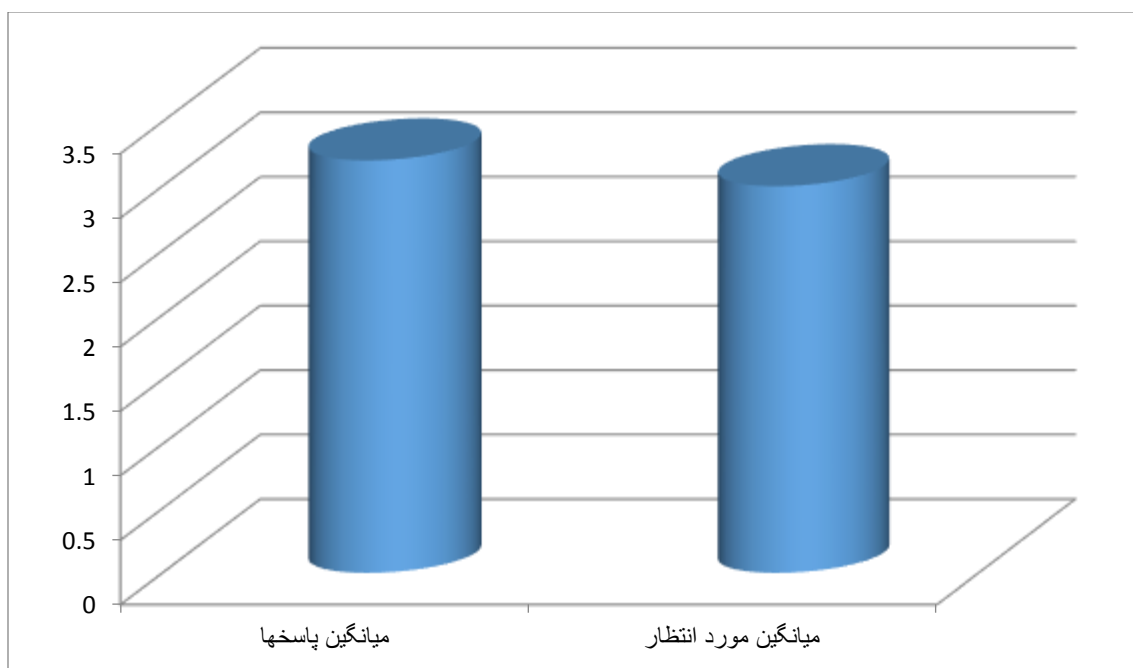

پرسشنامه است، بنابراین می توان گفت: از نظر دانشجو-معلمان مورد مطالعه واحد های تئوری ارائه شده در دانشگاه فرهنگیان در کسب صلاحیت های علمی معلمان تاثیر گذار است.

سوال سوم پژوهش: آیا گذراندن واحد های کارورزی بر افزایش میزان رضایت دانشجو-معلمان از شغل معلمی تاثیر گذار است ؟

جدول (۴-۱) میزان رضایت دانشجو از شغل معلمی

متغیر مورد مطالعه	تعداد	میانگین پاسخها	میانگین مورد انتظار	t	df	sig
رضایت شغلی معلمان	۱۰۸	۳/۲	۳	۴/۴	۱۰۷	۰/۰۰۰۱

نمودار (۴-۱) میزان رضایت دانشجو از شغل معلمی

در زمینه کسب افزایش میزان رضایت دانشجو-معلمان از شغل معلمی میانگین پاسخ سوالات ۳/۲ است که با میانگین پرسشنامه مورد مقایسه قرار گرفته است.

ISC
دارنده مجوز
۹۶۱۷۰-۱۲۸۰۲

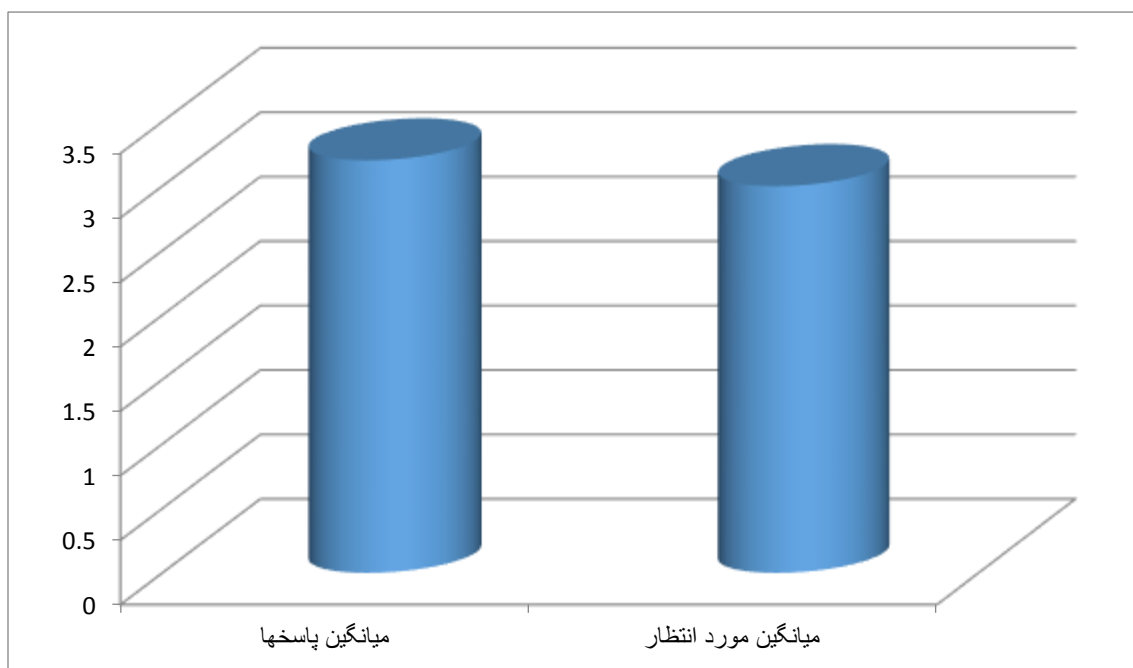

با توجه به داده های مندرج در جدول و نمودار (۱-۴) آزمون t ، درجه آزادی و سطح معنی داری به ترتیب برابر است با ۱۰۷، ۴/۴ و ۰/۰۰۰۱ که نشان می دهد، تفاوت معناداری بین میانگین بدست آمده پاسخها با میانگین پرسشنامه وجود دارد، میانگین پاسخها بیشتر از میانگین پرسشنامه است، بنابراین می توان گفت: از نظر دانشجو-معلم مورد مطالعه گذراندن واحدهای کارورزی باعث افزایش رضایت شغلی معلمان می گردد.

سوال چهارم پژوهش: آیا دانستن اهداف تعیین شده در کارورزی توسط معلمان راهنما بر نگرش آنان نسبت به راهنمایی کارورز تاثیر گذار است ؟

جدول (۱-۵) دانستن اهداف تعیین شده توسط معلم راهنما

متغیر مورد مطالعه	تعداد	میانگین پاسخها	میانگین مورد انتظار	t	df	sig
راهنمایی کارورز	۱۰۸	۳/۱	۳	۱/۰۵	۱۰۷	۰/۲۹

نمودار (۱-۵) دانستن اهداف تعیین شده توسط معلم راهنما

در زمینه نگرش معلم راهنما نسبت به کارورزی، میانگین پاسخ سوالات ۳/۱ است که با میانگین پرسشنامه مورد مقایسه قرار گرفته است.

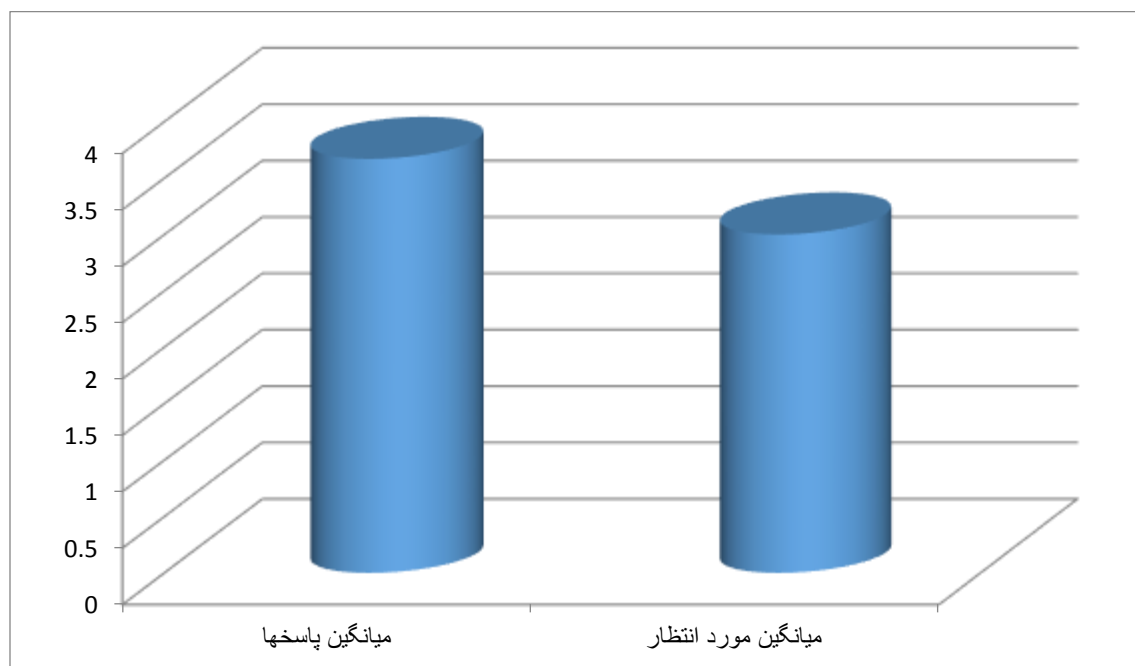

با توجه به داده های مندرج در جدول و نمودار (۵-۱) آزمون t، درجه آزادی و سطح معنی داری به ترتیب برابر است با ۱۰۷، ۰/۰۰۰۱ و ۰/۲۹ که نشان می دهد، تفاوت معناداری بین میانگین بدست آمده پاسخها با میانگین پرسشنامه وجود ندارد، یعنی از نظر دانشجو-معلم مورد مطالعه دانستن اهداف تعیین شده در کارورزی توسط معلمان راهنما بر نگرش آنان نسبت به راهنمایی کارورز تاثیری ندارد.

سوال پنجم پژوهش: آیا گذراندن واحدهای کارورزی بر آشنایی با محیط کار تاثیر گذار است؟

جدول (۶-۱) میزان آشنایی با محیط کار

متغیر مورد مطالعه	تعداد	میانگین پاسخها	میانگین مورد انتظار	t	df	sig
آشنایی با محیط کار	۱۰۸	۳/۶۷	۳	۸/۷۳	۱۰۷	۰/۰۰۰۱

نمودار (۶-۱) میزان آشنایی با محیط کار

دارنده مجوز
ISC
۹۶۱۷-۱۲۸۰۲

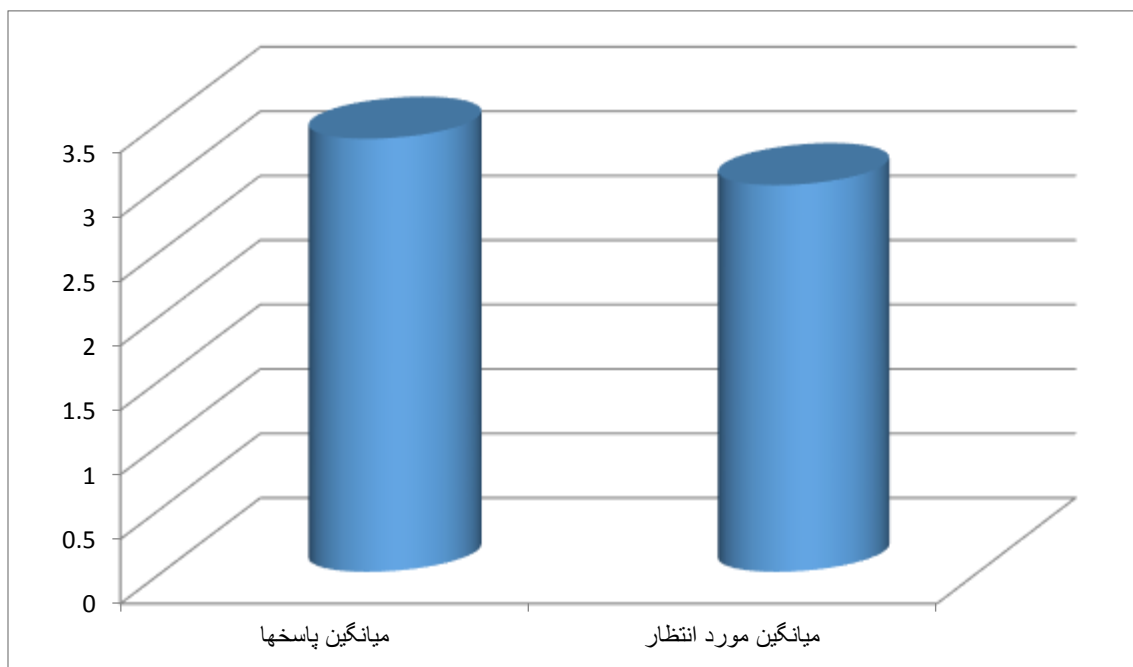
در زمینه آشنایی با محیط کار، میانگین پاسخ سوالات ۳/۶۷ است که با میانگین پرسشنامه مورد مقایسه قرار گرفته است.

با توجه به داده های مندرج در جدول و نمودار (۱-۶) آزمون t ، درجه آزادی و سطح معنی داری به ترتیب برابر است با ۸/۷۳، ۱۰۷، ۰/۰۰۰۱ که نشان می دهد، تفاوت معناداری بین میانگین بدست آمده پاسخها با میانگین پرسشنامه وجود دارد، میانگین پاسخها بیشتر از میانگین پرسشنامه است، بنابراین می توان گفت: از نظر دانشجو-معلمان مورد مطالعه گذراندن واحدهای کارورزی باعث آشنایی کارورزان با محیط کار می شود.

سوال ششم پژوهش: آیا گذراندن واحدهای کارورزی بر استفاده از تجربیات معلمان راهنما تاثیر گذار است؟

جدول (۱-۷) میزان استفاده از تجربیات معلم راهنما

متغیر مورد مطالعه	تعداد	میانگین پاسخها	میانگین مورد انتظار	t	df	sig
تجربیات معلمان	۱۰۸	۳/۳۶	۳	۳/۹۸	۱۰۷	۰/۰۰۰۱

نمودار (۱-۷) میزان استفاده از تجربیات معلم راهنما

دارنده مجوز
ISC
۹۶۱۷۰-۱۲۸۰۲

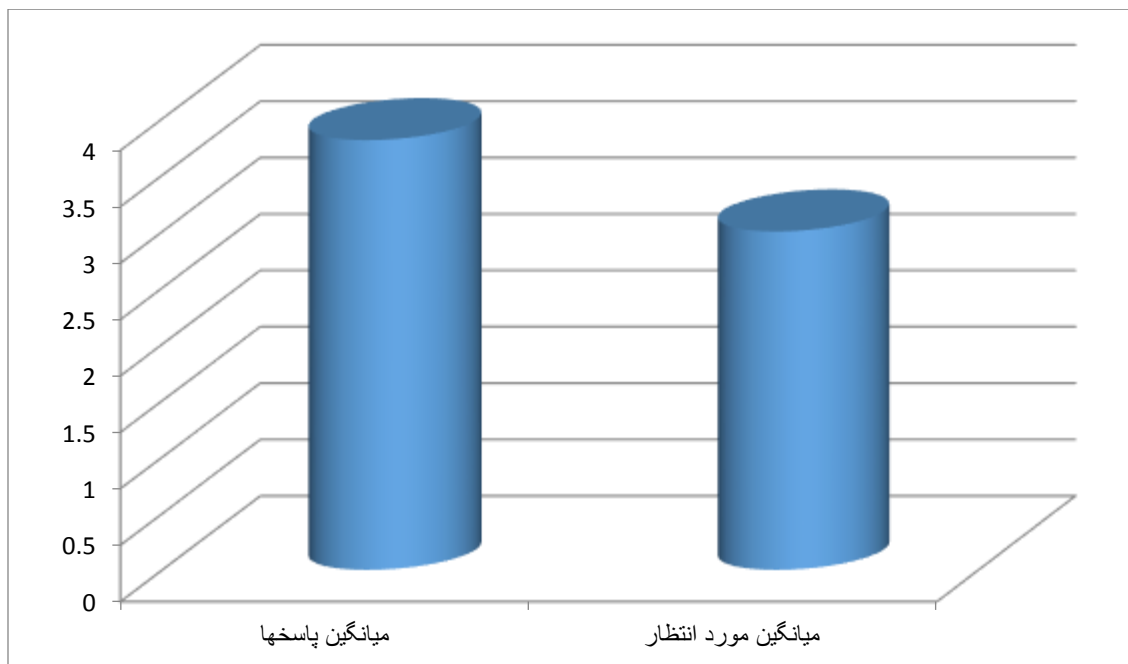

در زمینه استفاده از تجربیات معلمان راهنما، میانگین پاسخ سوالات ۳/۳۶ است که با میانگین پرسشنامه مورد مقایسه قرار گرفته است. با توجه به داده های مندرج در جدول و نمودار (۷-۱) آزمون t ، درجه آزادی و سطح معنی داری به ترتیب برابر است با ۱۰۷، ۳/۹۸، ۰/۰۰۰۱ که نشان می دهد، تفاوت معناداری بین میانگین بدست آمده پاسخها با میانگین پرسشنامه وجود دارد، میانگین پاسخها بیشتر از میانگین پرسشنامه است، بنابراین می توان گفت: از نظر دانشجو-معلمان مورد مطالعه گذراندن واحدهای کارورزی بر استفاده از تجربیات معلمان راهنما تاثیر گذار است.

سوال هفتم پژوهش: آیا گذراندن واحدهای کارورزی بر افزایش میزان علاقه دانشجو-معلمان از شغل معلمی تاثیر گذار است؟

جدول (۸-۱) میزان علاقه دانشجو-معلمان از شغل معلمی

متغیر مورد مطالعه	تعداد	میانگین پاسخها	میانگین مورد انتظار	t	df	sig
علاقه معلمان	۱۰۸	۳/۸۱	۳	۱۲/۴	۱۰۷	۰/۰۰۰۱

نمودار (۸-۱) میزان علاقه دانشجو-معلمان از شغل معلمی

دارنده مجوز
ISC
۹۶۱۷-۱۲۸۰۲

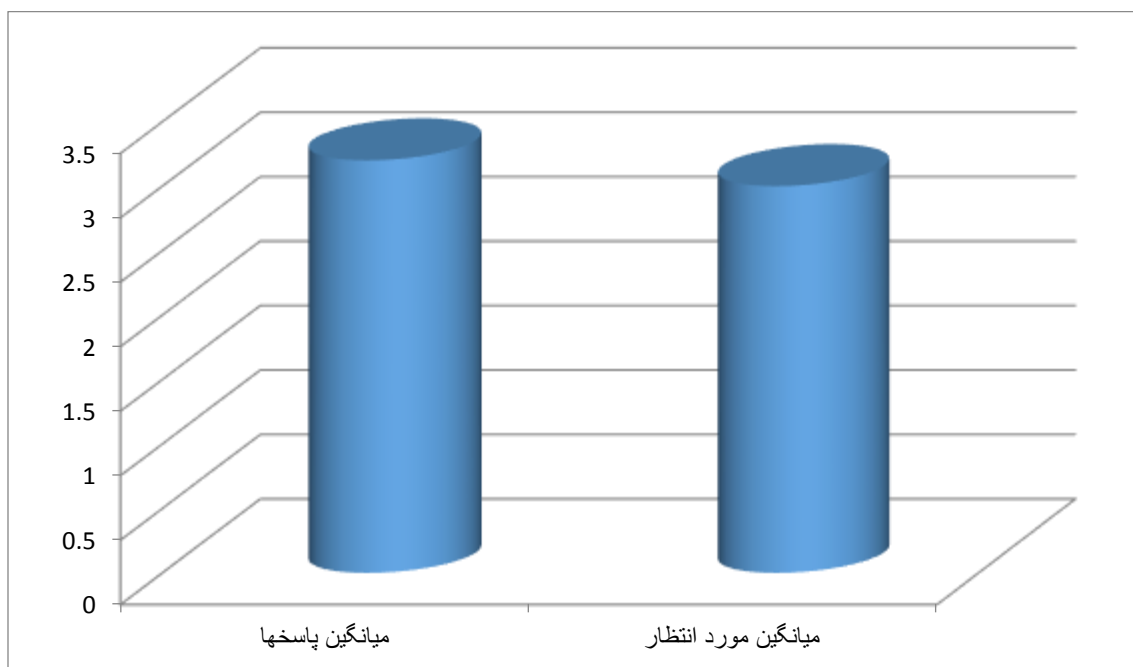
در زمینه میزان علاقه به شغل معلمی، میانگین پاسخ سوالات ۳/۸۱ است که با میانگین پرسشنامه مورد مقایسه قرار گرفته است.

با توجه به داده های مندرج در جدول و نمودار (۸-۱) آزمون t، درجه آزادی و سطح معنی داری به ترتیب برابر است با ۱۰۷، ۱۲/۴، ۰/۰۰۱ که نشان می دهد، تفاوت معناداری بین میانگین بدست آمده پاسخها با میانگین پرسشنامه وجود دارد، میانگین پاسخها بیشتر از میانگین پرسشنامه است، بنابراین می توان گفت: از نظر دانشجو-معلمان مورد مطالعه گذراندن واحدهای کارورزی باعث افزایش علاقه آنان به شغل معلمی می شود.

سوال هشتم پژوهش: آیا گذاشتن درس کارورزی به صورت کلاس های ضمن خدمت بر کسب مهارت های حرفه ای معلمان تاثیر گذار است؟

جدول (۹-۱) گذاشتن درس کارورزی به صورت ضمن خدمت

متغیر مورد مطالعه	تعداد	میانگین پاسخها	میانگین مورد انتظار	t	df	sig
مهارت های حرفه ای معلمان	۱۰۸	۳/۱۹	۳	۱/۹۷	۱۰۷	۰/۰۵۲

نمودار (۹-۱) گذاشتن درس کارورزی به صورت ضمن خدمت

دارنده مجوز ISC
۹۶۱۷-۱۲۸۰۲

در زمینه کسب مهارت های حرفه ای معلمان، میانگین پاسخ سوالات ۳/۱۹ است که با میانگین پرسشنامه مورد مقایسه قرار گرفته است. با توجه به داده های مندرج در جدول و نمودار (۹-۱) آزمون t، درجه آزادی و سطح معنی داری به ترتیب برابر است با ۱/۹۷، ۱۰۷، ۰/۰۵۲ که نشان می دهد، تفاوت معناداری بین میانگین بدست آمده پاسخها با میانگین پرسشنامه وجود ندارد، میانگین پاسخ ها کمتر از میانگین پرسشنامه است، بنابراین از نظر دانشجو-معلمان مورد مطالعه گذراندن واحدهای کارورزی به صورت ضمن خدمت بر کسب مهارت های حرفه ای معلمان بی تاثیر است.

بحث و نتیجه گیری:

هدف این پژوهش بررسی نظرات دانشجو-معلمان پردیس شهید مقصودی همدان در مورد واحد های کارورزی ارائه شده به آنان به منظور تمرین معلمی می باشد. یکی از فاکتورهای تأثیرگذار در فرایند معلم شدن کارورزان، واحد درسی تحت عنوان «کارورزی» می باشد که تجربه ای بکر و عملی است که به فرد اجازه می دهد بهترین نتیجه گیری ها را درباره معلمی انجام دهد و کارورزی ابزاری برای تبدیل اصول تئوریک به فرایند عملی می باشد. نتایج حاصل از این پژوهش می تواند در برنامه ریزی های آموزشی کلان دانشگاه فرهنگیان و مددکار اساتید و مجریان آموزشی برای هماهنگی بیشتر دروس تئوری و عملی مورد استفاده گردد.

نتایج این پژوهش نشان داد که از نظر دانشجو-معلمان گذراندن واحد های کارورزی بر کسب مهارت های حرفه ای معلمان تاثیر بسزایی دارد؛ که این یافته ها با تحقیقات نعمتی (۱۳۹۰)، آستانه و ذوالقدر نسب (۱۳۹۵)، مهدوی (۱۳۷۴)، عابدینی بلترک و محمدی زاد (۱۳۹۲) که بیان کننده ی عملکرد مناسب تربیت معلم در زمینه ی آموزش مهارت های حرفه ای، رابطه ی معنادار کارورزی و رشد هویت حرفه ای معلم، پربارتر ساختن آموزش نظری با انجام کارهای عملی، تبدیل تئوری به عمل با انجام کارورزی همخوانی دارد. پژوهش حاضر نشان داد واحدهای تئوری ارائه شده در دانشگاه فرهنگیان بر کسب صلاحیت های علمی معلمان تأثیرگذار می باشد که این مورد نیز با تحقیقات نعمتی (۱۳۹۰) که بیان کننده ی اینست که درس های ارائه شده در تربیت معلم نتوانسته در کسب صلاحیت های علمی تأثیرگذار باشد؛ همخوانی ندارد. اما با تحقیقات مهدوی (۱۳۷۴)، خدانشناس عبدل آبادی (۱۳۹۵) که عقیده در آن این است که تلفیق و همپوشانی میان علم (دروس نظری) و عمل (دروس عملی) عمده ترین بخش سرمایه ی نیروی انسانی است. همچنین این تحقیق نشان داد که گذراندن واحدهای کارورزی بر افزایش میزان رضایت شغلی دانشجو-معلمان از شغل معلمی تأثیر دارد که این یافته ها با تحقیقات نعمتی (۱۳۹۰)، آستانه و ذوالقدر نسب (۱۳۹۵) که نشان دهنده ایجاد حس خودباوری و خودکارآمدی و افزایش حس اعتماد به نفس در کارورزان می باشد همخوانی دارد. یکی دیگر از یافته های

دارنده مجوز ISC
۹۶۱۷-۱۲۸۰۲

این پژوهش از نظر دانشجویان مربوط است به دانستن اهداف از پیش تعیین شده در کارورزی توسط معلمان راهنما می باشد که تاثیری بر نگرش آنان نسبت به راهنمایی کارورز ندارد و این یافته ها با نتایج پژوهش های آستانه و ذوالقدر نسب (۱۳۹۵)، خداشناس و عبدل آبادی (۱۳۹۵) که بیان کننده ی تاثیر معلمان راهنمای آگاه به اهداف کارورزی بر راهنمایی کارورز و افزایش دادن اعتماد به نفس آنان است همخوانی ندارد. از دیگر یافته های پژوهش حاضر ؛ تاثیر گذاردن واحد های کارورزی بر آشنایی با محیط کار است که از نظر دانشجو-معلمان تاثیر بسزایی در آشنایی با محیط کار دارد که این یافته ها با تحقیقات عابدینی بلترک و محمدی زاد (۱۳۹۲)، خداشناس عبدل آبادی (۱۳۹۵)، دانشگاه کالیفرنیا غربی (۱۳۹۵)، که نشان دهنده ی ارتباط فرد با زمینه ی شغلی در طول یک ترم، تاکید بر صلاحیت های آموزشی (توانایی تدریس، مدیریت کلاس و...)، توسعه و حفظ روابط حرفه ای معلم با فراگیر، والدین، اعضای هیات علمی، مدیران، معلمان جایگزین و پرسنل پشتیبانی می باشد همخوانی دارد. این پژوهش نشان داد که گذراندن واحد های کارورزی بر استفاده از تجربیات معلم حرفه ای و باسابقه تاثیر گذار می باشد که با یافته های خداشناس عبدل آبادی (۱۳۹۵) که نشان دهنده ی انتخاب معلمان راهنما از با سابقه ترین و مجرب ترین معلمان مدارس که به وظایف خود آگاهی دارند و تجربیات خود را در اختیار کارورزان می گذارند همخوانی دارد. دست آورد و نتیجه ی دیگر این پژوهش آنست که گذراندن واحد های کارورزی تاثیر بسزایی در علاقه دانشجو-معلمان از شغل معلمی دارد که با تحقیقات نعمتی (۱۳۹۰)، عابدینی بلترک و محمدی زاد (۱۳۹۲) که نشان دهنده ی ایجاد نگرش مناسب در معلمان و علاقه مندی به حرفه ی معلمی، روشی که به کارورزان فرصت می دهد تا میزان علاقه ی خود را بسنجند همخوانی دارد. نتیجه ی دیگری که از این تحقیق به دست آمد آنگونه بود که گذراندن کلاس های ضمن خدمت کارورزی توسط معلمان بر کسب مهارت های حرفه ای معلمان بی تاثیر است و کارورزی صرفا برای افراد، قبل از ورود به حرفه ی معلمی کاربرد دارد. در نتیجه واحد های کارورزی تأثیر بسزایی در رشد مهارت های حرفه ای، صلاحیت های معلمی، افزایش رضایت، علاقه و آشنایی با محیط کار در کارورزان می گردد.

پیشنهادهات:

۱- با توجه به اینکه کارورزان در زمینه کسب مهارت های حرفه ای، آشنایی با محیط کار و داشتن تجربه در مورد نحوه ی برخورد با فراگیرانی با فرهنگ ها و وضعیت اقتصادی متفاوت؛ پیشنهاد می گردد تا در صورت امکان کارورزان در مدارس نقاط مختلف شهر و حتی روستا های دارای شرایط اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی مختلف حضور یابند و تجربه های لازم را در شرایط مختلف چون امکانات کم و زیاد و... کسب کنند.

۲- بازدید های مرتب توسط استاد های راهنما از مدارس و صحبت با معلمان راهنما در مورد رفتارهای کارورز و نیز نحوه ی تدریس دانشجو به صورت هفتگی یا حداقل ماهی یکبار صورت گیرد.

دارنده مجوز ISC
۹۶۱۷-۱۲۸۰۲

۳-استاد راهنمای کارورزی هماهنگی های لازم را با مسئولین دانشگاه و آموزش و پرورش برای بازدید کارورزان از مدارس دارای کلاس های چندپایه انجام دهند تا دانشجو-معلمان در مورد این کلاس ها نیز تجربه کسب کنند و پیشینه ی ذهنی مناسب را برای تدریس در این نوع مدارس را داشته باشند.

۴-به خاطر افزایش سطح کاربردی بودن و بهره وری بالاتر واحد های کارورزی؛پیشنهاد می گردد تا در کارورزی ۴ که به آن عنوان درس پژوهی را داده اند استاد راهنما حداقل یک جلسه در کلاس کارورز حضور داشته و نحوه ی تدریس کارورز را از نزدیک ببیند و از این طریق به ارزشیابی کارورز بپردازد؛ این نوع ارزشیابی که جز سنجش های عملکردی و از نوع نمونه کار است را می توان جایگزین ارائه گزارش های بی فایده و فاقد کاربرد توسط دانشجو کرد ؛ ضمن اینکه درس های عملی تحت عنوان درس پژوهی،کنش پژوهی و پژوهش روایی و... برای افزایش صلاحیت های علمی و تخصصی دانشجویان ارائه می گردد.

منابع:

- ۱.سمیعی زفرقندی،مرتضی(۱۳۹۰) تربیت معلم در ایران و جهان، رشد معلم، ۲۹-۵۸
- ۲.رؤوف،علی،(۱۳۷۱) تربیت معلم و کارورزی؛تهران:انتشارات فاطمی،چاپ اول
- ۳.مهر محمدی، محمود(۱۳۹۲)،برنامه درسی تربیت معلم و الگوی اجرایی مشارکتی آن؛راهبرد تحولی برای تربیت معلم در ایران،دو فصلنامه نظریه و عمل در برنامه درسی،سال اول،شماره ۱، ۲۶-۵
- ۴.تلخایی،محمود،فقیری،محمد(۱۳۹۳)تحلیل گفتمان کارورزی،آموزشنامه دانشگاه فرهنگیان،ش ۸،۵-۱۳
- ۵.شکور،محمد جواد(۱۳۴۷)تاریخ اجتماعی ایران و در عهد باستان،تهران:دانشسرای عالی.
- ۶.نعمتی،عاطفه(۱۳۹۰)،بررسی میزان تأثیر دوره تحصیلی دو ساله کاردانی در مراکز تربیت معلم بر معلمان دوره ابتدایی شهرستان بجنورد،پایان نامه،دانشکده علوم انسانی و اجتماعی.
- ۷.آستانه،سید مصطفی،دوالقدر نسب،محسن(۱۳۹۵)،بررسی تأثیر کارورزی بر رشد هویت حرفه ای دانشجو-معلمان،مجموعه مقالات همایش توسعه ی حرفه ای:نگاهی نو به تکریم معلم،چاپ ۱۳۹۵
- ۸.کمالی نهاد،محمدعلی،توانا،مرتضی(۱۳۹۵)،نقد و بررسی درس کارورزی در دانشگاه فرهنگیان و اهمیت آن ر آماده سازی انشجو-معلمان، مجموعه مقالات همایش توسعه ی حرفه ای:نگاهی نو به تکریم معلم،چاپ ۱۳۹۵

دارنده مجوز
ISC
۹۶۱۷-۱۲۸۰۲

۹. دلاور، علی، (۱۳۸۲)، روش تحقیق در روانشناسی و علوم تربیتی، ناشر بهنامی.

۱۰. مهدوی، محمدتقی (۱۳۷۴). نقش دانشگاه در توسعه ی صنعتی: اهمیت کارورزی در زمینه ارتباط دانشگاه و صنعت، نشریه اطلاع رسانی و کتابداری رهیافت، ۱۰، ۱۲-۱۹.

۱۱. خدائشناس عبدال آبادی، رضا؛ خدائشناس عبدال آبادی، سمانه؛ خدائشناس عبدال آبادی، ناهید؛ (۱۳۹۵). مقایسه تطبیقی کارورزی در نظام تربیت حرفه ای معلمان ایران با سایر کشورها، مجموعه مقالات همایش توسعه حرفه ای: نگاهی نو به تکریم معلم، چاپ ۱۳۹۵.

۱۲- عابدینی بلترک، میمنت؛ محمدی زاد، سمیه؛ (۱۳۹۲). بررسی ضرورت گذراندن درس کارورزی برای دانشجویان علوم تربیتی مورد مطالعه: دانشجویان دکتری علوم تربیتی دانشگاه اصفهان، همایش ملی کارآموزی؛ درچه ای به سوی ارتباط موثر صنعت و دانشگاه، ساری، دانشگاه مازندران.

-Bukaliya,R.(2012).the potential benefits and challenges of internship programs in an ODL institution:a case for the Zimbabwe open university. International journal on new trends in education and their implications, 3(1),118-133

-Bukaliya,R.(2012). Assessing the effectiveness of student representative council in open and distance learning: a case for zimbabwe in open university. International journal on new trends in education . and their implications,80-90

-Ruhanan,L.a.(2013). A foreign assignment:internships and international student . journal of hospitality and tourism management,1-4.

-Merrit,R(2008).student intership. EBSCO research starters EBSCO publishing Inc,1-8.

-Hall,G(2009).What is an Internship? John Hopkins University Career Center.

-Western Califirnia University(2014). Teacher Education Internship/student teaching Hand book, Westernm California University.